

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXVIII NR. 47

Vineri,
23
NOIEMBRIE
2018

9 771418 834006

18047

O zi de specialitate
la Liceul „N. Bălcescu”
din Jula

(Pagina 3)

Șahiștii români
din Ungaria la competiție
în Alba Iulia

(Pagina 8)

Colecția arhivei
„Foaia românească”
de la Jula este completă

(Pagina 12)

Calendar ortodox

26 noiembrie, luni, Sf. Cuv. Alipie Stâlpnicul, Nicon și Stelian Paflagonul (Post)
 27 noiembrie, marți, Sf. M. Mc. Iacob Persul; Sf. Cuv. Natanail și Pinufrie
 28 noiembrie, miercuri, Sf. Sf. Cuv. Ștefan cel Nou; Sf. Mc. Irinarh (Post)
 29 noiembrie, joi, Sf. Mc. Paramon și Filumen; Sf. Cuv. Pitirun
 30 noiembrie, vineri, †) Sf. Ap. Andrei, cel Întâi Chemat, Ocrotitorul României; †) Sf. Ier. Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei; Sf. Ier. Frumentie, Ep. Etiopiei
 1 decembrie, sâmbătă, Sf. Prooroc Naum; Sf. Cuv. Filaret Milostivul (Ziua Națională a României)
 2 decembrie, duminică, Sf. Prooroc Avacum; Sf. Mc. Miropa; Sf. Solomon, Arhiep. Efesului. Duminica a XXXI-a după Rusalii (Vindecarea orbului din Ierihon)

Ședință de lucru la AȚRU

Adunarea generală a Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) s-a întrunit în ședință ordinară în ziua de joi, 22 noiembrie, pentru a discuta următoarele subiecte de pe ordinea de zi: aprobarea planului de revizie internă pe anul 2019 a AȚRU; evaluarea planurilor de muncă pe anul școlar 2018–2019 a instituțiilor subordonate de AȚRU; modificarea prevederii bugetare a AȚRU și a instituțiilor fondate, pe anul 2018; decizie cu privire la fondarea bursei de studiu pentru studenții de naționalitate, care învață de educatori. În ultima parte a ședinței, cu ușile închise, s-a decis despre acordarea celor două distincții anuale ale AȚRU: „Pentru românii din Ungaria” și „Pentru învățământul românesc din Ungaria”.

Cu amănunte vom reveni în numărul următor.

E.Ș.

Audiență publică la Autoguvernarea Județeană Bichiș

Conducerea Autoguvernării Județene Bichiș anunță că va ține audiența publică anuală la Aletea, la școala generală românească (Aletea, str. Lőkősházi nr. 3). Ședința va avea loc în ziua de marți, 27 noiembrie, de la ora 14.00. Sunt invitați să participe toți cei interesați de viața publică românească din județul Bichiș.

Maslu la biserica românească din Bătania

Vremea Sfântului Post al Nașterii Domnului este și prilej de rugăciune pentru credincioșii Parohiei românești din Bătania. Pr. paroh Marius Vidican, împreună cu alți preoți din Eparhia Ortodoxă Română din Ungaria se vor reuni în rugăciune la Sfântului Maslu, care va avea loc în biserica din Bătania, duminică, 25 noiembrie, cu începere de la ora 15.00.

A.B.

Poza săptămânii

Cum să nu ne salte inima când vedem așa ceva...

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

ANNO

Acum 30 de ani...

Migrațiunea generației tinere

Scade populația comunei bihorene Veherd

pretuindeni în patria noastră, astfel și în comunele cu populație de naționalitate, pe parcursul celor patru decenii trecute de la Eliberare s-a desfășurat o dezvoltare dinamică. Ca dovezi ale acestui progres s-ar putea aminti printre altele: construirea drumurilor noi, realizarea rețelilor de electricitate, înființarea uzinelor de apă care aprovizionează populația cu apă potabilă, instalarea rețelilor de apă care sporesc confortul locuitorilor. Construirea anumitor obiective social-econo-

evident însă că azi trebuie să ținem cont de o gospodărire mult mai chibzuită, de o raționalizare mult mai atentă a resurselor. În ciuda posibilităților reduse, conștient pe muncă obștească a localnicilor, s-a asigurat dezvoltarea continuă a celor patru comune afiliate administrației.

Atenția comitetului executiv și a aparatului administrativ are în vedere ca nici una dintre comunele amintite să nu fie neglijată, dezvoltarea urmînd să fie echilibrată și concomitentă,

la număr – din comuna populată și de oameni de naționalitate română.

Aceste fapte sînt îmbucurătoare, dar nu suficiente: numeroase informații nu sînt prea satisfăcătoare:

– Din păcate, la Veherd, comuna care vă interesează, numărul nașterilor este foarte redus, nefiind în proporție directă cu mortalitatea. Actualmente, de pildă, 38,7 la sută a locuitorilor sînt pensionari, tineri de 18 ani nu trăiesc în sat, iar între 15–19 ani doar 13 sînt la număr. Numărul muncitorilor activi este de 128 (73 bărbați, 55 femei) – m-a informat președintele Sfatului comunal din Jaca.

Vizitînd comuna Veherd, am aflat de la localnici că în prezent la școala generală din Jaca sînt înscriși aproximativ douăzeci de elevi, iar la grădiniță vin abia doi copii. În afară de căminul cultural, bibliotecă, oficiu postal, lăptărie, „birt”, magazin alimentar și casă mortuară nu prea sînt alte instituții publice. Dar nici posibilități de muncă nu există: majoritatea localnicilor lucrează ca navetiști în localitățile din împrejurime, la Cooperativa agricolă de producție „Pacea” din Jaca, la Gospodăria de stat din Kutas, la Cooperativa de consum și valorificare din Berettyóújfalú.

Dat fiind că majoritatea populației acestei mici comune bihorene o constituie pensionari, mulți dintre localnici sînt preocupați de creșterea animalelor, de gospodăriile lor personale.

În legătură cu asistenta sanitară: săptămînal de două ori sosește în sat un medic din Darvas, asigurînd și „farmacia de casă” a locuitorilor. Cabinet stomatologic funcționează doar în comu-

Case noi abia se construiesc în acest satuleț bihorean

mice a contribuit de asemenea într-un anumit fel la schimbarea în sens pozitiv a aspectului satelor de pe vremuri.

Totuși, datorită schimbărilor economice, posibilitățile de dezvoltare din zilele noastre sînt mult mai restrînse decît în anii precedenți, astfel și ritmul investițiilor a devenit mai lent. În ciuda acestor modificări, în concordanță cu posibilitățile economice noastre naționale, scopul primordial a rămas și

Printre altele am aflat despre înființarea unei noi bucătării pentru căminul de zi din Darvas. Noua cantină, o investiție de 3,5 milioane de forinți, va asigura masa de prînz pentru 300 de persoane și, precum se prevede, va fi dată în folosință în cursul lunii decembrie. Cu cîteva zile în urmă s-au terminat lucrările de construcție a noului drum pentru cicliști dintre localitățile Jaca și Furta. De altfel, acest drum cu o lungime de 800 de metri a fost realizat

Articol apărut în Foaia Noastră, 25 noiembrie 1988

Stimați cititori, acest colț de pagină îl vom dedica și în cursul acestui an amintirilor, vremurilor trecute. La evocarea acestora ne vom folosi de „Foile” vechi pe care le avem în arhiva redacției noastre. Fiți alături de noi în această călătorie în timp!

Pe copertă: Copii de la școala din Aletea citind în pauza dintre ore revista noastră

Foto: Ana Selejan-Curzău, învățătoare, Aletea

O zi de specialitate despre metodele de predare a limbii române la Liceul „N. Bălcescu” din Jula

În ziua de 12 noiembrie, la Liceul „N. Bălcescu” din Jula a avut loc o zi de specialitate, organizată de către Oficiul Național pentru Învățământ, Centrul Pedagogic pentru Naționalități, în cadrul programului de instituție de bază pentru învățământul de naționalitate română. După cum ne-a informat referentul român de la Centrul Pedagogic pentru Naționalități, doamna *Anamaria Brad*, scopul acestei zile de specialitate a fost prezentarea unor elemente metodologice de predarea limbii române ca limbă străină pentru grupele de începători. La eveniment au fost invitați profesori de la școlile generale românești din Ungaria.

Ora-model a fost susținută de profesoara *Florica Santău*, care le-a prezentat colegilor săi de la celelalte școli cu ce metode îi învață ea pe elevii din clasa a 9-a să vorbească limba română, cu ce exemple îi învață să își îmbogățească vocabularul românesc, cum le ajută la pronunția cât mai corectă. Profesoara a folosit diferite jocuri și testuri pentru a ține trează atenția elevilor, pentru a-i face pe aceștia cât mai activi la ora de română. Cele două ore de studiu au fost ținute cam 80% exclusiv în limba română, restul fiind explicații în limba maghiară, pentru o înțelegere corectă din partea elevilor.

La Liceul „N. Bălcescu” din Jula, la fel ca la toate liceele de naționalitate din Ungaria, se înscriu și elevi care nu cunosc deloc sau știu foarte slab limba naționalității. Din acest motiv, școlile sunt constrânse să pornească grupe în care limba naționalității să se învețe la început ca o limbă străină, pentru ca apoi, în anii următori și acești elevi să ajungă la nivelul de a da examenul de bacalaureat din limba și literatura respectivă.

Evenimentul s-a desfășurat în cadrul Zilelor Pedagogice de Toamnă, organizate de Oficiul Național pentru Învățământ de la Budapesta.

E.Ș.

Decernarea distincției „Bene merenti”, la Micherechi

Decernată pentru prima oară la 29 octombrie 2016, într-o festivitate organizată la Universitatea din Seghedin, distincția anuală „Bene Merenti” constă într-o diplomă, o medalie de bronz și un premiu în bani. Distincția a fost instituită de centre intelectuale românești importante: Catedra de Limba și Literatură Română de la Facultatea Pedagogică „Juhász Gyula” a Universității din Seghedin și Autoguvernarile românești din orașul Seghedin și județul Csongrád.

Distincția „Bene merenti” se acordă unui profesor de română care predă în învățământul din Ungaria de peste 10 ani, este absolvent al Catedrei de Limba și Literatură Română a Universității din Seghedin și s-a remarcat prin activități intelectuale și educaționale intense, susținute în mediul didactic românesc din Ungaria. De asemenea, meritele obținute în plan educațional, profesional și metodic, precum și atașamentul față de limba și cultura românilor, trebuie să fie recunoscute și apreciate de comunitatea școlară și umană din care profesorul premiat face parte. Anul acesta distincția „Bene Merenti” va ajunge la Micherechi în data de 23 noiembrie.

În 2016, distincția i-a fost acordată doamnei profesoare *Florica Santău* din Jula, iar în 2017 doamnei profesoare *Maria Ambruș* din Chitighaz.

I.K.

DEZMINȚIRE

Referitor la informațiile controversate apărute zilele trecute în presa din România, preluate apoi și de presa din Ungaria, declarăm următoarele:

Conferința „Contribuția românilor din Ungaria la Marea Unire și Rolul Armatei Române în eliberarea Budapestei de trupele bolșevice”, ce a avut loc în ziua de 17 noiembrie, la Jula, nu a fost organizată de redacția săptămânalului „Foaia românească”, programul și tematica conferinței nu a fost stabilită de noi, nici organizarea unei astfel de conferințe nu a fost solicitată de „Foaia românească” și, din câte știm, de nicio altă organizație sau instituție a românilor din Ungaria.

Parteneriatul nostru solicitat de către conducerea Institutului „Eudoxiu Hurmuzachi” de la București s-a redus la unul pur tehnic, de a ajuta la invitarea unor deputați parlamentari ai Statului Român, care au în activitatea lor preocupări legate de comunitățile românilor din afara granițelor (nici decum nu partide politice!). Deputații invitați (cu excepția unei singure persoane) nu au venit la conferința de la Jula. Niciun alt participant, fie el conferențiar sau reprezentant al presei, nu a fost invitat, chemat la Jula de către noi.

Utilizarea în comunicatele oficiale ale evenimentului cum că românii din Ungaria ar fi solicitat această conferință și că redacția „Foaia românească” ar fi fost organizator, este un abuz, un neadevăr!

Emitem acest comunicat de dezmințire fără nicio frică față de nimeni și cu sufletul împăcat că noi, redacția săptămânalului „Foaia românească” am cinstit întotdeauna sărbătorile naționale ale neamului românesc, ale Statului Român, și am colaborat la orice inițiativă care îi apropie pe românii din Ungaria de țara-mamă România și invers.

Eva Șimon, redactor-șef
„Foaia românească”
Jula, Ungaria

Nichita, pe ungurește

Nu demult la Editura Napkút din Budapesta a apărut un nou volum de versuri în limba maghiară ale poetului Nichita Stănescu, în traducerea *Zsuzsánnei Kiss*, cu titlul „Fényhajlítás”.

Volumul va fi prezentat pe 28 noiembrie, la ora 17.30, la

Biblioteca Națională de Limbi Străine din Budapesta (str. Molnár nr. 11). Invitații mesei rotunde sunt criticul de artă și traducătorul *Zsuzsánna Kiss*, redactorul *Emőke Mihály* și criticul de artă *Imola Nagy*, ambele din Târgu Mureș. Creații ale marelui poet vor fi recitate în limba română și maghiară de *dr. Mihaela Bucin*, șefa Catedrei de limba și literatura română a Universității de Științe din Seghedin și *Patrik Molnár*, colaborator al Bibliotecii Naționale de Limbi Străine din Budapesta.

I.K.

MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.
Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

www.
mprp.
gov.ro

Sărbătoarea hramului bisericii la Micherechi

Credincioșii din Micherechi au participat în număr mare la Sfânta Liturghie, din duminica de 11 noiembrie, la câteva zile după Praznicul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, sfinții ocrotitori ai locașului de cult.

Cu acest prilej, toți sătenii, oficialități și invitații participanți la sărbătoare au primit binecuvântare arhierescă la hramul locașului lor de închinare, de la Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, care a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierescă, împreună cu un sobor de clerici, format din pr. paroh Ioan Bun, pr. Visarion Tuderică, Secretar Eparhial și profesor de religie la Școala Generală Românească din Micherechi, pr. Aurel Becan, pr. Mihai Iancu, de la Parohia Tinca, din Episcopia Oradei și arhidiaconul Emanuel Văduva de la Catedrala Episcopală din Iula. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de grupul coral „Sfântul Ierarh Nicolae”, al Arhiepiscopiei Timișoarei, condus de pr. prof. pr. Ionuț Ardereanu.

În cuvântul de învățătură, Preasfințitul Părinte Siluan a vorbit

credincioșilor despre sfinții îngeri și rolul acestora în viața duhovnicească a fiecărui credincios, deoarece suntem împreună-slujitori cu îngerii, pentru că fiecare dintre noi are un înger păzitor care ne sfătuiește și aduce spre mintea și inima noastră mesajul dumnezeiesc. În momentul în care suntem pe drumul cel bun, îngerul ne ajută și ne călăuzește, iar când derapăm ne atrage atenția și lucrează în noi prin glasul lui Dumnezeu...

În cadrul Sfintei Liturghii au fost săvârșite rugăciuni de pomenire pentru odihna sufletului părintelui Nicolae Bordașiu, din București, decedat cu două zile înainte, între strămoșii căruia se numără și primul preot al comunității ortodoxe românești din Micherechi, pr. Ioan Bordașiu, precum și pentru odihna sufletului fostului credincios al bisericii din Micherechi, Gavriil Gurzău, trecut la cele veșnice cu 6 săptămâni în urmă.

Sărbătoarea bisericii s-a încheiat cu o agapă frățască la Căminul Cultural, oferită de parohie tuturor credincioșilor prezenți la eveniment.

A.B.

Slujire Arhierescă și Conferință preotească de toamnă, la Parohia Chitighaz, de sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil

Joi, 8 noiembrie, la sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, sub președinția Preasfințitului Părinte Siluan, la Parohia Chitighaz s-a desfășurat Conferința preotească misionar-pastorală de toamnă, din cadrul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

Conferința a fost precedată de Sfânta Liturghie Arhierescă, săvârșită ca de fiecare dată în locașul de cult, la care au co-liturgisit Ierarhul și toți Clericii Episcopiei din Ungaria. Preasfințitul Părinte Siluan a adus mulțumire Bunului Dumnezeu, dar și Părintelui Paroh Florin Olteanu, care a fost gazdă primitoare atât la sărbătoarea din duminica precedentă, când au fost sărbătoriți cu anticipație Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, Ocrotitorii Duhovnicești ai bisericii din Chitighaz, cât și al Conferinței preotești de toamnă, desfășurată chiar în ziua de prăznuire a Sfinților Arhangheli. A fost adusă, de asemenea, mulțumire Primăriei din Chitighaz, pentru sala pusă la dispoziție în Căminul Cultural unde s-a desfășurat Conferința preotească, cât și Centrului de Documentare și Informare al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) și Doamnei Director Mariana Negreu Vetro, pentru sprijinul oferit în organizarea agapei ce a urmat după Conferință.

În cadrul Conferinței de toamnă au fost prezentate două referate, legate de Anul Centenar:

– Tânărul masterand Alin Ciotea, care este și cântăreț la Catedrala

Episcopală din Iula, a susținut tema: „Moise Nicoară și Vasile Goldiș, luptători pentru drepturile românilor și ale Bisericii Străbune și idealul Marii Uniri din 1918”;

– Iar Părintele Protosinghel Visarion Tuderică, Secretar Eparhial și Profesor de Religie la Școala Generală Românească din Micherechi, a prezentat tema: „Unirea și dezbinarea: teme recurente în istoria Bisericii și viața Poporului Român. Metode de îmbunătățire sufletească și sporire duhovnicească pentru creștini și neamuri ortodoxe”.

Ambii vorbitori au susținut cu multă competență temele respective, prezentând aspecte inedite și foarte interesante din viața celor două personalități, dintre care una (Moise Nicoară) este născută chiar la Iula, iar familia sa se numără printre ctitorii Catedralei Episcopale, precum și din viața unor eroi mai puțin cunoscuți, legați de Unirea din 1918, cum este și Martirul Ioan Arion, Învățător din Agriș (Comuna Iara, Județul Cluj), care a fost secerat de gloanțe, în gara din Teiuș, în drum spre Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, având în mână, ca pe o comoară de mare preț, Tricolorul Românesc.

Cu acest prilej au fost dezbătute și alte teme importante din viața Episcopiei din Ungaria, iar ambele evenimente (slujirea și conferința preotească), s-au desfășurat într-o atmosferă foarte frumoasă, de pace, armonie, unitate românească, de duh și de spirit și bucurie sufletească.

Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria și evenimentele organizate la Jula, în perioada 9–11 noiembrie 2018

În perioada 9–11 noiembrie 2018, sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria a găzduit manifestările cultural-științifice prilejuate de aniversarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria și de cea de-a XXVIII-a ediție a Simpozionului Cercetătorilor Români din Ungaria.

Aniversarea celor 25 de ani de activitate ai Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria s-a deschis cu discursul rostit de *Maria Berényi*, prin sublinierea fermă a faptului că instituția pe care o conduce reprezintă, de fapt, oficializarea și continuarea eforturilor susținute ale predecesorilor de a-și uni forțele spirituale și materiale într-o formă organizată și legitimă. Trup și suflet pentru românii din Ungaria, *Maria Berényi*, alături de alte două cercetătoare devotate meseriei pe care o exercită cu profesionalism, *Emilia Martin* și *Elena Csobai*, ne-au adus în atenție imaginea complexă a Institutului de Cercetări, devenit acum, la doar un sfert de veac de existență, un veritabil punct de reper în ceea ce privește atât formarea unei arhive conținând documente istorice, demografice, lingvistice, etnografice etc., cât și valorificarea acestora prin prelegeri și publicații științifice. Transformată într-un veritabil bilanț, activitatea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria constă în organizarea a 28 de simpozioane internaționale și în tipărirea a 101 de publicații științifice. Ca de fiecare dată, și anul acesta le-au fost alături reprezentanți ai unor instituții academice și universitare din România, trei dintre aceștia prezentând mesaje aniversare, în baza unor vechi și fructuoase colaborări științifice: *conf. univ. dr. Adina Dragomirescu* – director al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan-Alexandru Rosetti” din București; *prof. univ. dr. Rudolf Gräf* – directorul Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu și *prof. univ. dr. Cornel Sigmirean* – directorul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” din Târgu Mureș.

Următoarele două zile au fost dedicate celei de-a XXVIII-a ediții a Simpozionului, în cadrul căreia au fost prezentate comunicări vizând atât aspecte teoretice, cât și valorificarea unor documente inedite de arhivă sau a unor cercetări de teren. Mulți dintre cercetători au ales să prezinte lucrări dedicate evenimentelor și personalităților care au marcat perioada istorică anterioară și ulterioară anului

1918: *Cornel Sigmirean*, *Petru Ardelean*, *Mircea-Gheorghe Abrudan*, *Elena Rodica Colta*, *Gabriel Moisa*, *Gabriel Hălmăgean*, *Maria Berényi*; lingviștii au avut, ca în fiecare an, contribuții importante prin: *Iulia Mărgărit*, *Maria Marin*, *Daniela Răuțu*, *Ana Borbély*; aspecte ale vieții religioase la românii din Ungaria au fost tratate de *Elena Csobai* și *Emilia Martin*; cercetări de etnomuzicologie recente au fost aduse în atenție de *Grigore Poien-dan*; un domeniu extrem de interesant, acela al psihologiei tradiționale, a fost reprezentat prin comunicarea *Stellei*

Nikula; *Gabriela Elekes* s-a ocupat de cercetările consacrate poetului *Mihai Eminescu* în spațiul cultural de limbă maghiară, iar *Andreea Buzaș* a evocat o personalitate mult îndrăgită și regretată de românii din Ungaria, învățătoarea *Maria Misaroș* (1926–2018).

Ca moment-surpriză, pregătit de organizatori anul acesta, merită să amintim vernisajul expoziției artistei plastice *Iulia Machhour*, o tânără talentată, ale cărei lucrări au fost unanim apreciate de privitori și pe care *Ștefan Oroian* ni le-a prezentat din punctul de vedere al specialistului avizat.

Un alt moment cu o puternică încărcătură sentimentală a constat în marcarea discretă a aniversării celor trei colege, *Maria Marin*, *Ana Borbély* și *Maria Ruja*, care anul acesta au împlinit o vârstă rotundă.

Simpozionul din acest an a reunit la Jula cercetători și vechi prieteni, a marcat așa cum se cuvine Centenarul Marii Uniri, a punctat vechi tradiții și a conturat noi direcții de cercetare. În fiecare an simțim emoția reîntâlnirii, ușorul regret al despărțirii, dar avem și certitudinea că, la plecare, suntem mai bogați, atât spiritual cât și material (la fel ca de fiecare dată, am primit cele mai recente publicații editate de colegii noștri din Ungaria: Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria. 25 de ani de activitate; Simpozion. Comunicările celui de-al XXVII-lea simpozion al cercetătorilor români din Ungaria; *Lumina* 2018; *Izvorul* – revistă de etnografie și folclor, nr. 39/2018).

Pentru mine, fiecare întâlnire cu românii din Ungaria este o mare bucurie, un prilej de a acumula noi cunoștințe, un exercițiu de admirație față de modul în care știu să-și prețuiască și să-și valorifice elementele identitare.

Andreea Buzaș, Sibiu

Lucrări de renovare la grădinița „Lucian Magdu” din Bătania

Lucrările de reconstrucție de la Grădinița Românească din Bătania sunt în toi. Potrivit doamnei *Iulia Olteanu*, directorul instituției, acest proiect de renovare și dezvoltare a fost unul mult dorit și așteptat, spre care administrația școlii și a grădiniței a mers treptat, dar cu pași siguri. N-a fost ușor de realizat, el conținând un volum mare de lucrări și implicând tot atâta responsabilitate, a subliniat directorul instituției. Proiectul TOP–10401-15-BSI-2016, pe baza căruia s-a obținut o sumă de 130 de milioane de lei, a fost obținut de la Fondul European de Dezvoltare (Europai Regionális Fejlesztési Alap – Széchenyi 2020). Lucrările de dezvoltare cuprind noi săli de clase pentru 50 de copii, clădirea anterioară a grădiniței s-a mărit cu 285 metri pătrați net și s-a transformat și renovat în plus 118 metri pătrați net. Proiectul cuprinde și renovarea curții grădiniței de 92 metri pătrați și procurarea a 56 feluri de obiecte de

joacă pentru copii, în total 824 de bucăți. Termenul de finalizare a proiectului este până pe 23 iunie 2019, însă doamna *Iulia Olteanu* speră ca în luna ianuarie deja grădinița să poată fi dată în folosință, după care să urmeze să fie achiziționat mobilierul pentru spațiile noi și pentru curte, precum și jucăriile.

„Este vorba de un proiect pe care ni-l dorim de mulți ani. Acum 10 ani aveam 25 de preșcolari, iar atunci vechea clădire a școlii generale a fost recondiționată ca grădiniță pentru o singură grupă. Aceasta a fost o clădire foarte bine dotată, însă numărul copiilor a crescut dublu și ne-am înghesuit foarte tare. Am ajuns la 40 de copii, după aceea la 50, de aceea am avut nevoie de acest proiect de care ne bucurăm nespus de mult”, a mai spus doamna director, care a ținut pe această cale și să mulțumească tuturor celor implicați pentru susținerea acordată școlii și grădiniței din Bătania.

A.B.

(Continuare din numărul trecut)

Prâslea cel voinic și merele de aur (III)

Poveste de Petre Ispirescu

După câteva minute, zgripsoroaica se întoarse:

- Spuneți-mi drept, le zise, încotro s-a dus.
- Spre apus, mamă.

Și într-o bucată de vreme, ca de când începui să vă povestesc, străbătu cele patru părți ale țărâmului de jos și se întoarse cu deșert. Ea ceru ca numaidecât să-i spuie. În cele mai de pe urmă, îi ziseră puii:

- Dacă ți l-om arăta, mamă, ne făgăduiești că nu-i vei face nimic?
- Vă făgăduiesc, dragii mei.

Atunci ei îl scoaseră din pană și îl arătară; iară ea, de bucurie, îl strânse în brațe și cât p-aci era să-l înghiță, dacă nu l-ar fi acoperit puii.

- Ce bine vrei să-ți fac și eu, pentru că mi-ai scăpat puii de moarte?
- Să mă scoți pe țărâmul celălalt, răspunse Prâslea.

– Greu lucru mi-ai cerut, îi zise zgripsoroaica; dară pentru că ție îți sunt datoroare mântuirea puilor mei, mă învoiesc la asta. Pregătește 100 oca de carne făcută bucățele de câte o oca una, și 100 pâini.

Făcu ce făcu Prâslea, găti pâinile și carnea și le duse la gura groapei. Zgripsoroaica zise:

- Pune-te dasupra mea cu merinde cu tot și, de câte ori oi întoarce capul, să-mi dai câte o pâine și câte o bucată de carne.

Se așezară și porniră, dându-i, de câte ori cerea, pâine și carne. Când era aproape, aproape să iasă deasupra, pasărea uriașă mai întoarse capul să-i mai dea demâncare; dară carnea se sfârșise. Atunci Prâslea, fără să-și piardă cumpătul, trase paloșul și-și tăie o bucată de carne moale din coapsa piciorului de sus și o dete zgripsoroaicei.

După ce ajunseră deasupra și văzu că Prâslea nu putea să îmble, îi zise zgripsoroaica:

- Dacă nu era binele ce mi-ai făcut și rugăciunea puilor mei, mai că te mâncam. Eu am simțit că carnea care mi-ai dat în urmă era mai dulce decât cea de mai înainte, și n-am înghițit-o; rău ai făcut de mi-ai dat-o.

Apoi o dete afară dintr-însa, i-o puse la loc, o unse cu scuipat de al său, și se lipi. Atunci se îmbrățișară, își mulțumiră unul alteia, și se despărțiră; ea se duse în prăpastia de unde ieșiseră și Prâslea plecă către împărăția tatălui său.

Plecând către orașul în care locuia părinții și frații săi, îmbrăcat fiind în haine proaste țărănești, întâlni niște drumeți și află de la dânșii că frații lui au luat de soții pe fetele care le-a trimis el, după cum le hotărâse însuși, că părinții lui erau foarte mâhniți de pieirea fiului lor celui mai mic, că fata cea mică e îmbrăcată în negru și-l jelește și că nu voiește a se mărita nici în ruptul capului, măcar că a pețit-o mai mulți fii de împărat; că acum, în cele din urmă, frații lui i-a adus un ginere prea frumos și că o silesc cu toții să-l ia și că nu se știe de va putea scăpa.

Prâslea, auzind de toate acestea, nu puțin s-a întristat în sufletul lui și, cu inima înfrântă, a intrat în oraș. Mai cercetând în sus și în jos, află că fata a zis împăratului că, dacă voiește să o mărite cu tânărul care i-l aduseră, să poruncească a-i face și a-i aduce la odoare o furcă cu caierul și fusul cu totul de aur și să toarcă singură, fiindcă așa îi făcuse și zmeul și asta îl plăcea mult. Mai află că împăratul chemase pe starostea de argintari și-i poruncise zicându-i: „Iată, de azi în trei săptămâni să-mi dai gata furca care o cere fata mea cea mică; că de unde nu, unde-ți stau picioarele, îți va sta și capul”; și bietul argintar se întoarse acasă trist și plângând.

Atunci Prâslea se duse de se băgă ucenic la argintar.

Prâslea, tot văzând pe stăpânu-său văitându-se fiindcă nu izbutise a face furca după porunceală, îi zise:

- Stăpâne, te văz trist că nu poți să faci furca ce ți-a poruncit împăratul, iată, mai sunt trei zile până să se împlinescă sorocul ce ți-a dat; lasă-mă pe mine să o fac.

Argintarul îl goni, zicându-i:

- Atâți meșteri mari n-au putut să o facă, și tocmai un trențeros ca tine să o faci?

- Dacă nu-ți voi da furca de azi în trei zile, răspunse Prâslea, să-mi faci ce vei voi.

Atunci se învoiră a-i da o odaie să lucreze numai Prâslea singur, și pe fiecare noapte să-i dea câte o trăistuță de alune și câte un pahar de vin bun.

Spectacolul Teatrului „Excelsior” din București

Argintarul îi ducea grija, fiindcă, ascultând pe la ușe, n-auzea alt decât cum spârgea la alune pe nicovală! Iară când fu a treia zi, el ieși dis-de-dimineată din odaie cu furca pe tavă, pe care o scosese din mărul zmeului, ce era la dânșul, și o dete argintarului ca să o ducă fetei împăratului.

Argintarul nu mai putea de bucurie, și-i făcu un rând de haine; iar pe la nămieș, când venise slujitorii împăratului ca să-l chele la palat, el se duse și îi dete furca care torcea singură.

După ce împăratul se minună de frumusețea ei, dete argintarului doi saci de bani.

Fata, cum văzu furca, îi trecu un fier ars prin inimă; ea cunoscuse furca și pricepu că Prâslea cel viteaz trebuie să fi ieșit deasupra pământului. Atunci zise împăratului:

- Tată, cine a făcut furca poate să-mi facă încă un lucru pe care mi l-a adus la odoare zmeul.

Iară împăratul chemă îndată pe argintar și-i porunci să-i facă o cloșcă cu pui cu totul și cu totul de aur, și-i dete soroc de trei săptămâni, și dacă nu i-o face-o, unde îi stă picioarele îi va sta și capul.

Argintarul, ca și de-lalt rând, se întoarse acasă trist; desprețui ca și întâia oară pe Prâslea, care îl întrebasese și de astă dată; iară dacă se înțeleseseră la cuvinte, se învoiră și lucrul se și săvârși cu bine.

Când văzu argintarul cloșca cloncâind și puii piuind, cu totul și cu totul de aur și ciugulind mei tot de aur, înțelese că trebuie să fie lucru măiestru.

Argintarul luă cloșca, o duse la împăratul, iară împăratul, după ce se minună îndestul de frumusețea și gingășia lor, o duse fetei și-i zise:

- Iată, ți s-au împlinit toate voile; acum, fata mea, să te gătești de nuntă.

- Tată, îi mai zise fata, cine a făcut aste două lucruri trebuie să aibă și mărul de aur al zmeului; poruncește, rogu-te, argintarului să aducă pe meșterul care le-a făcut.

Primiind porunca asta, argintarul se înfățișă împăratului rugându-l să-l ierte și zicându-i:

(Urmare din pagina a 6-a)

Prâslea cel voinic și merele de aur (III)

– Cum o să aduc înaintea măriei-tale pe meșter, fiindcă este un om prost și trențaros și nu este vrednic să vadă luminata față a măriei tale.

Împăratul porunci să-l aducă oricum ar fi.

Atunci argintarul, după ce puse de spălă pe Prâslea și-l curăți, îl îmbracă în niște haine noi și-l duse la împăratul; iară împăratul îl înfățișă fetei.

Cum îl văzu fata, îl și cunoscă. Ea nu putu să-și ție lacrimile care o podidiseră, de bucurie mare ce avu, și zise împăratului:

– Tată, acesta este viteazul care ne-a scăpat din mâna zmeilor.

Și, dând în genunchi, îi sărută mâinile și pe față și pe dos.

Luându-i seama bine împăratul, îl cunoscă și dânsul, măcar că foarte mult se schimbaseră. Îl îmbrățișă și-l sărută de sute de ori. Dar el tăgăduia.

În cele mai din urmă, inima lui înduioșită de rugăciunile tatălui său, ale mamei sale și ale fetei care rămăsese în genunchi rugându-l mărturisi că în adevăr el este fiul lor cel mai mic.

Prâslea le povesti apoi toată istoria sa, le spuse și cum a ieșit din supra pământului și le arătă și mărlul de aur al zmeului.

Atunci împăratul, supărat, chemă pe feciorii lui cei mai mari; dar

ei, cum văzură pe Prâslea, o sfecliră. Iară împăratul întrebă pe Prâslea cum să-i pedepsească. Viteazul nostru zise:

– Tată, eu îi iert și pedeapsa să o ia de la Dumnezeu. Noi vom ieși la scara palatului și vom arunca fiecare câte o săgeată în sus și Dumnezeu, dacă vom fi cineva greșiți, ne va pedepsi.

Așa făcură. Ieșiră câte trei frații în curte, dinaintea palatului, aruncară săgețile în sus și, când căzură, ale fraților celor mai mari le căzură drept în creștetul capului și-i omorâră, dar a celui mai mic îi căzu dinainte.

Iară dacă îngropară pe frații cei mai mari, făcură nuntă mare și Prâslea luă pe fata cea mică. Toată împărăția s-a bucurat că le-a adus Dumnezeu sănătos pe fiul cel mai mic al împăratului și se mândrea, fălindu-se, de vitejiile ce făcuse el; iară după moartea tătâne-său se sui el în scaunul împărăției, și împărăți în pace de atunci și până în ziua de astăzi, de or fi trăind.

Trecui și eu pe acolo și stătui de mă veselii la nuntă, de unde luai O bucată de batoc,

Ș-un picior de iepure șchiop,

și încălecai p-o șea, și v-o spusei dumneavoastră așa.

(Sfârșit)

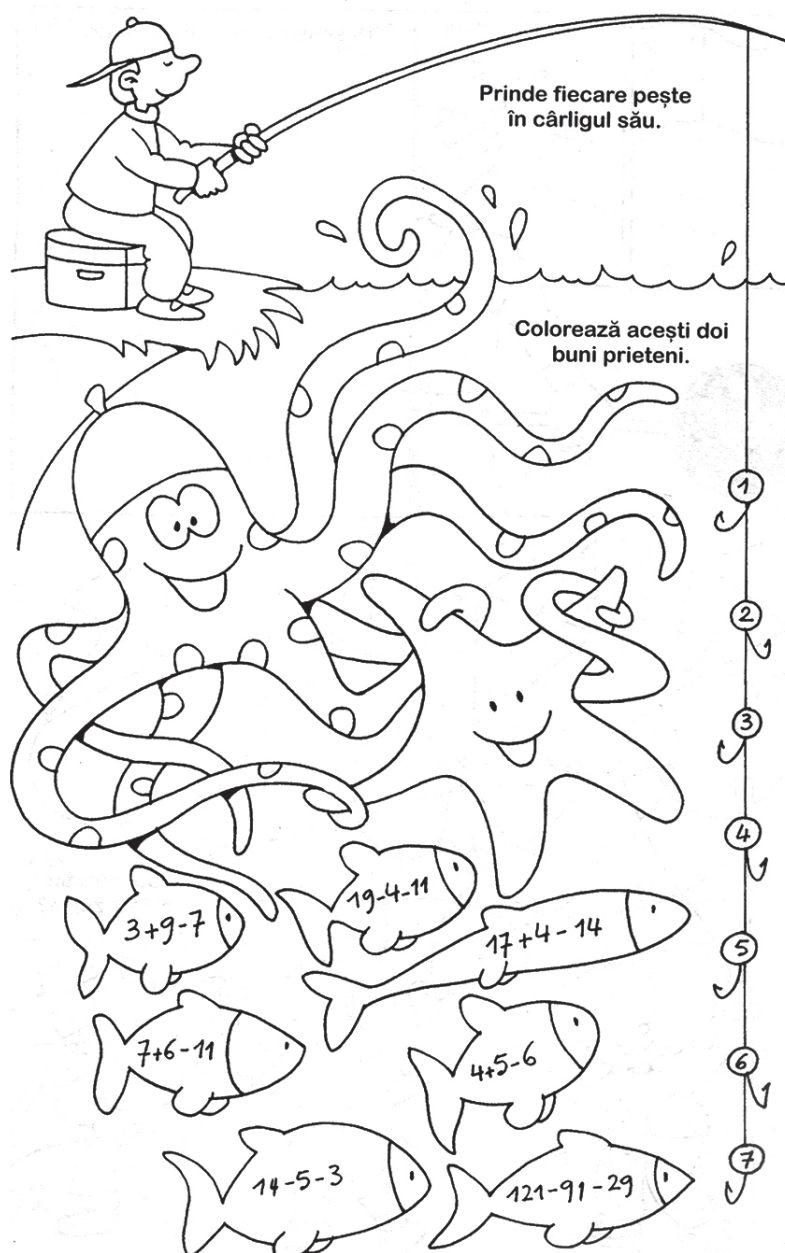
Câți ani poate dormi un melc și alte curiozități

Curiozitățile de mai jos vă vor uimi. Unele dintre ele vă vor pune pe gânduri sau vă vor face să căutați informații în plus, pentru a vă convinge că sunt adevărate. Iar altele vă vor amuza!

- Melcii pot dormi fără să se trezească chiar și timp de 3 ani.
- Cangurii nu pot merge cu spatele.
- Cel mai scurt război din istorie a durat 38 de minute.
- Creierul uman folosește 10 watti pentru a gândi și nu simte durere.
- Unghiile ne cresc mai repede atunci când suntem răciți.
- Un liliac mănâncă în jur de 3000 insecte într-o noapte.
- Unii pești pot răci.
- Caprele au pupile rectangulare în ochii.
- Într-un an sunt 31,556,926 de secunde.
- Pe planeta Venus plouă cu metal.
- Din cantitatea totală de oxigen pe care o inspirăm, 20% este folosită de creier.
- Poți tăia un ananas în opt bucăți din doar trei tăieturi.
- Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwyl llantysiliogogoch este cea mai complicată denumire a unui oraș.
- Acesta se află în Țara Galilor.
- Un tsunami poate călători cu o viteză asemănătoare unui avion de tip jet plane.
- Într-o încăpere în care se află 23 de persoane, există șanse de 50% ca două dintre ele să aibă aceeași dată de naștere.
- Toți bebelușii se nasc cu ochi albaștri.
- Intestinul subțire este cel mai mare organ intern din corpul uman.
- Dacă mănânci prea mulți morcovi există posibilitatea ca pielea ta să înceapă să devină portocalie.
- Suprafața planetei Marte este acoperită de rugină, făcând ca planeta să apară roșie.
- Păsările nu ar putea trăi în spațiu pentru că au nevoie de gravitație pentru a putea înghiți hrana.
- Atunci când dormim nu putem simți niciun miros.

Calculează și colorează!

Șahiștii români din Ungaria la competiție în Alba Iulia

Membrii Asociației de Șah a Românilor din Ungaria (AȘARU) au participat, în zilele de 10–11 noiembrie, la Cupa Unirii de la Alba Iulia. Competiția a fost organizată de către Federația Română de Șah și de Asociația Județeană de Șah Alba pe mai multe categorii. Organizatorul principal a fost *Marius-Nicolae Ceteraș*.

După o călătorie de 5 ore am ajuns la motelul prietenilor noștri, familia Preșa. După ce am luat masa ne-am cazat la Hotelul Fan. Concursul s-a desfășurat între orele 16.00 și 20.00. După premierea câștigătorilor a urmat cina și poveștile, legarea prieteniiilor lângă un pahar de vorbă bună.

Fiecare membru al delegației din Iula a avut parte de câte-o diplomă sau medalie. La categoria 50–60 ani, *Ioan Kozma* s-a cali-

ficat pe locul 5. La categoria veterani, *Petru Stan* a obținut locul 2, *Turóczy Géza* – locul 5, *Cheorghe Kozma* fiind cel mai vârstnic jucător.

Duminică înainte de masă am vizitat Cetatea Alba Iuliei, care ne-a uimit pe toți. Bisericile, parcurile, muzeele, bazarul și curățenia – tot ne-a plăcut. La ora 13.00 am participat la deschiderea festivă a Turneului Național al Tinerilor, la care au luat parte peste 100 de jucători tineri. (Luni dimineața a început Marele Turneu Național Român, la care au participat 100 de jucători, printre care au fost și mulți din străinătate. Turneul s-a încheiat duminică după amiază.)

Am petrecut două zile foarte frumoase la prietenii noștri din Alba, alături de alți prieteni șahiști noi.

MIC

Lansare eBook Istoria românilor în 100 de momente esențiale

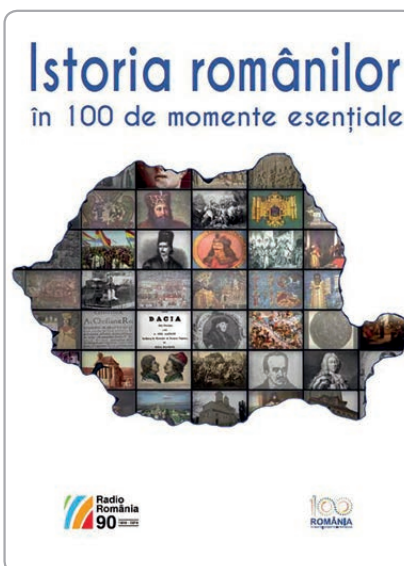
La Târgul Internațional Gaudeamus – Carte de învățătură de la București, Editura Casa Radio a lansat e-book-ul „Istoria românilor în 100 de momente esențiale”, disponibil în limbile română și engleză.

E-book-ul lansat pe 16 noiembrie, îi invită pe ascultători într-un periplu audio prin istoria României din 1918 și până astăzi. Sunt surprinse momente marcante, care au schimbat cursul istoriei noastre, de la Marea Unire, din 1918, și până la Revoluția română din decembrie 1989. Apariția este una bilingvă, în engleză și în română.

În an Centenar, la 90 de ani de la înființarea Societății Române de Radiodifuziune, Radio România Regional vă invită să descoperiți lumea fascinantă a Istoriei românilor în 100 de momente esențiale.

„Istoria românilor în 100 de momente esențiale” este un eBook realizat de Radio România Regional în cadrul proiectului „Eu aleg România”, cu sprijinul Agenției de presă RADOR și al Editurii Casa Radio.

Toate materialele text, audio și video ale proiectului „Istoria românilor în 100 de momente esențiale” pot fi accesate pe siteul <http://eualegromania.ro>.

Întâlnirea orașelor înfrățite Arad și Jula în cel de-al 24-lea an de colaborare

Miercuri, 7 noiembrie, o delegație a Municipiului Arad în frunte cu viceprimarul *Levente Bognár* a participat la Jula, la tradiționalul eveniment „Strângeri de mâini – Kézfogások” al orașelor înfrățite Arad și Jula. Manifestarea a început cu o ședință comună în sala festivă a Primăriei orașului, unde oaspeții arădeni au fost întâmpinați de viceprimarul orașului Jula, *Kónya István*, care în cuvântul de deschidere a subliniat reușitele colaborării celor 24 de ani de la înfrățire. În cadrul ședinței s-a mai discutat despre proiectele realizate în acest an și s-au conturat principalele direcții ale anului 2019. În partea a doua a acțiunii „Strângeri de mâini”, membrii delegației au fost conduși la Castelul Harrucken-Wenckheim-Almás, unde au avut ocazia să viziteze o expoziție inedită cu ocazia împlinirii a 150 de ani de la înființarea Muzeului ce poartă numele marelui compozitor Erkel Ferenc, sărbătorit la Jula în fiecare an în ziua de 7 noiembrie.

Întâlnirea s-a încheiat cu un concert simfonic susținut în „aripa” *Vígadó* a Centrului Cultural Erkel Ferenc.

Evenimentele au continuat la orele după-amiezii cu vernisajul unei expoziții de pictură și fotografii artistice, aparținând unui grup de pictori locali (*Keresztesi Franciska, Metykóné Balogh Edit, Patkás Irén, Papp Maria, Bende Imre*) și mai mulți membri ai Clubului fotografic „Székely Aladár” din Jula, înființat în anul 1984. Expoziția a avut loc în aula Liceului românesc „Nicolae Bălcescu” din Jula, și a fost deschisă de *dr. Maria Gurzău Czeglédi*, directorul instituției și gazda evenimentului, care a urat bun venit tuturor participanților și a subliniat câteva dintre valorile orașului și ale comunității românești din Jula, pentru oaspeții arădeni prezenți la eveniment. Despre picturile expuse, despre activitatea artistică și relațiile de colaborare cu artiștii din România a vorbit pictorul *Patkás Irén*, iar fotografii *Bánfi Barnabás*, președintele Clubului fotografic „Székely Aladár” a evocat pasiunea și dragostea membrilor organizației pentru arta fotografică.

Asociația de Prietenie Arad-Jula a oferit la finalul vernisajului diplome de merit artiștilor care și-au adus contribuția cu lucrările lor la această expoziție.

La eveniment au fost prezenți și *PS Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, *Levente Bognár*, viceprimarul Aradului, *Kónya István*, viceprimarul Julei, *Tiberiu Iuhas*, președintele Autoguvernației pe Țară a Românilor din Ungaria și alți reprezentanți ai instituțiilor din oraș, dar și cadre didactice și elevi de la școala gazdă. Expoziția se poate vizita în aula școlii până pe 30 noiembrie 2018.

A.B.

Cum prepari cea mai bună cafea la ibric

O cafea la ibric este cu mult mai aromată față de una preparată la filtru, însă veți avea nevoie de mai mult timp pentru o pregăti, timp pe care nu-l aveți întotdeauna dimineața. De aceea, puteți folosi metoda de preparare a cafelei la ibric pentru weekenduri, când vă puteți răsfăța cu arome intense.

Ingrediente pentru cea mai bună cafea la ibric:

- 140 mililitri de apă rece
- 1 linguriță rasă de zahăr / miere
- 5 lingurițe de cafea măcinată

Trei pași pentru a prepara cea mai bună cafea la ibric:

1. Într-un ibric, se pune apă rece la încălzit. Dacă doriți să adăugați zahăr în cafea, acesta se pune acum, însă dacă alegeți varianta mai sănătoasă, cu miere, lingurița de miere se pune la sfârșitul procesului, pentru a nu-și pierde proprietățile sănătoase pe care le are în timpul fierberii.

2. Când începe să se încălzească apa din ibric, se adaugă câte 2 lingurițe pentru fiecare dintre cele două cani de cafea din rețetă. Când cafeaua atinge punctul de fierbere, se mai adaugă 2 vârfuri de linguriță de cafea, acest truc făcând rezultatul final mai aromat.

3. Se mai lasă să fiarbă iar, după care se închide focul. Caimacul for-

mat se adaugă în cele 2 cani, câte 1–2 lingurițe în fiecare. După aceasta, se toarnă cafeaua încet, pentru a nu curge zațul. Puteți să adăugați și lapte, dacă vreți să-i mai reduceți puțin din tărie.

Integramă

Fulgii albi

(În această integră se folosește ortografia cu â)

CURG FIIND TOPITE	A FIXA CU SCOTCH	CE ESTE TIMIȘ?	DAȚI CÂND PLĂTIM	GOGOȘELE CU SMÂN- TÂNĂ ȘI DULCEATĂ	NU SE ȚIN DE CUVÂNT UMFLAT ȘI LEGAT
PRIMEJ- DIOS	REA!	ECÂT O CEASCĂ	ÎN OBORI BALȚĂ	FEMEII BĂTRÂNE FĂCUT ÎN MERS	
				VASE PE ARAGAZ	
				ALBICIOS PE CER	
				UN OM, INDIVID	
				FIRUL DE CUSUT	
	A SE SU- FOCA RĂU			IRINA ITU	
	HRANA LUI POPEYE			ANIMAL PĂCĂLIT DE VULPE	
LEGE!		ÎN SITĂ!	ARMĂ CU BOMBE		SPORTIV CE SARE SAU ALEARGĂ
HORIA ȘION		FOCȘANI, ORADEA ȘI TIMIȘOARA	POVESTEA DIN SOMN		
BĂIEȚEL LA BUNICI			A DA APĂ PE JOS		
			BETIȘOR DIN COPAC		
OAMENI DIN SATE				BĂRBAT CU NEVASTĂ	
FRUMOASA DIN BASM				TRAGE AȚA DUPĂ EL	
				ÎN HALĂ!	
A IEȘI APĂ CU PRESIUNE DE CARE E NEVOIE		ÎNCHISĂ LA IEȘIRE		CARTEA DE JOC CU "A"	
		NISTOR STANCU			
			DESPRE CE PERSONĂ ESTE VORBA?		
				REPRIZĂ LA VOLEI ȘI LA TENIS	

Glume

Doi prieteni erau într-o zi pe terenul de golf. Unul dintre ei tocmai se pregătea să lovească, moment în care zărește o lungă procesiune funerară trecând prin apropiere. Tipul se oprește cu crosa în aer, își scoate șapca, închide ochii și lasă capul în jos, cufundat în rugăciune.

Prietenul său zice:

– Vai, e cel mai frumos și mai mișcător gest pe care l-am văzut vreodată. Ești un om absolut nemaipomenit.

Iar celălalt răspunde:

– Ce vrei, am fost căsătorit 35 de ani.

Înainte exercițiului de tragere, sergentul se adresează tinerilor recruți:

– Atențiune!! Vedeți ținta asta? Ei bine, toate loviturile să fie grupate în cercul ăsta de 260 de grade!

– Permiteți, dom sergent, cercul are 360 de grade...

– Gura, idiotule! Eu v-am arătat cercul mic, nu pe-ăla mare!

Două blonde într-o mașină, semaforul roșu, se opresc:

– Mamăăă ... vezi ce roșu frumos?!

– Da... wow...

– Da... uite ce galben fain...

– Aha...

– Da... uite ce verde frumos...

– Da, asta chiar e super...

– Aaa... iar roșul ăla... l-am mai văzut, hai să mergem!!

– Mă, loane, mă! Ai auzit ce-o pățit bietu' Gheorghe azi-noapte?

– Nu, mă! Tulai Doamne, da' ce-o pățit?

– Ai de capu' și de zălile lui! O fugit cu nevestă-mea, mă!

– Chelner, ce vin ne recomanzi astăzi la aniversarea căsătoriei?

– Depinde, domnule! Vreți să sărbătoriți sau vreți să uitați?

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Teatru

Actorii Marcel Iureș și
George Mihăiță
vin la Arad28 noiembrie, ora 18.00
Teatrul Clasic
„Ioan Slavici”, Arad

La Teatrul Clasic „Ioan Slavici” Arad va avea loc spectacolul vizual și de mișcare „CentenAR”, organizat de Consiliul Județean Arad prin Centrul Cultural Județean Arad.

18.00 – „Istoria costumului de teatru” – prezentare costume de teatru

19.00 – „păi... despre ce vorbim noi aici, domnule?” – spectacol de teatru cu Marcel Iureș și George Mihăiță

Teatrul ACT aduce la Arad spectacolul „păi... despre ce vorbim noi aici, domnule?”, care este realizat pe un text ce pornește de la romanul iconic al literaturii române postbelice – „Moromeții”, de Marin Preda. Doi mari actori, Marcel Iureș și George Mihăiță devin două personaje care răspund, într-un mod cu totul nou, povestea din romanul care a marcat atâtea generații de cititori. Două personaje care refac, în mod miraculos, prin povești, întreaga imagine a unui roman dedicat universului uman dintr-un sat românesc, cu puțină vreme înainte de începerea celui de-al Doilea Război Mondial. Povestea unui spațiu aflat între lumi și a personajelor care populează universul celebrului roman al literaturii române revine la viață în viziunea lui Alexandru Dabija, regizorul care și-a pus amprenta creativă pe cele mai importante spectacole ale Teatrului ACT.

Muzică

Fuego

Colindător la porțile Cerului
5 decembrie 2018, ora 20.00
Filarmonica de Stat Arad

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

26 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

27 NOIEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 16.50: Programe culturale pe zona de vest a României/Agneta Nica 17.00: Știri, date meteo 17.10: Alfabet urban – Fălticeni – serialul lectorului dr. Szabó Zsolt 17.30: Poezie în acorduri – Mihai Eminescu (dr. Mihaela Bucin) 17.55: Încheiere

28 NOIEMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

29 NOIEMBRIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

30 NOIEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – 100 de povești de aur ale sportului românesc 17.25: Sarea în bucate / preluare Radio Antena Satelor 17.55: Încheiere

1 DECEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.20: File de calendar 16.25: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă/Radio Timișoara 17.20: Emisiune de muzică ușoară / Ovidiu Lipan Țândărică 17.55: Încheiere

2 DECEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

AUGMENTA, *augmen-*
tez, vb. I. Tranz. A mări, a spori
ceva (prin adăugarea unor ele-
mente de aceeași
natură). [Pr.: *aug-*]
– Din fr. *augmen-*
ter, lat. *augmen-*
tare.

UMOR

AM LUAT
UN VIRUS,
FIINȚĂ NU
NE PERMITEM
MĂI MULT!...

ecranul
nostru

miercuri, 28 noiembrie, Duna TV, ora 7.15
miercuri, 28 noiembrie, Duna World, ora 13.50

Am ajuns la 18 ani distanță de la nașterea generației, care mai târziu s-a definit ca noul val al filmului românesc. La Săptămâna filmului românesc de la Budapesta și la 5:3, film românesc la Cinematograful Belvárosi din Seghedin, publicul din Ungaria a putut vedea câteva dintre cele mai proaspete pelicule românești. Ambele manifestări au fost deschise cu filmul „Un pas în urma serafimilor”, în regia debutantului Daniel Sandu. Oaspetele de onoare, cu care publicul s-a putut întâlni personal, a fost Vlad Ivanov, una dintre cele mai importante vedete ale cinematografului românesc, care a acordat un interviu amplu Ecranului nostru. Realizator: Ștefan Crâsta

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Iuhas

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Coordonator: Eunicia Trif

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Institutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.hu

Centrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: postmaster@mroodok.t-online.hu

Împlinirea unei vechi dorințe: Colecția arhivei „Foaia românească” de la Jula este completă

Din luna martie a anului 2000, de când am mutat redacția săptămânalului „Foaia românească” de la fostul sediu, aflat în clădirea Arhivei Județene (piața Petőfi nr. 2), din Jula, în sediul actual de la Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, și de când am preluat conducerea acestei redacții, am tratat cu cea mai mare responsabilitate arhiva revistei noastre (care începe din anul 1951), cu gândul la munca și efortul pe care l-au depus colegii noștri înaintași în toate aceste decenii.

Satisfacția niciodată nu ne-a fost deplină, pentru că știam că ne lipsesc câțiva ani din colecție. Interesant că aproape aceiași ani de ziare au lipsit și de la Muzeul „Erkel Ferenc” din Jula, unde fosta directoare *Emilia Martin* a încercat să ne ajute să avem colecția completă. Apoi, ne-am interesat la bibliotecile din Jula și Bichișciaba, dar nici aceste instituții nu aveau colecția completă.

În final, acum câțiva ani, am aflat că la Biblioteca Națională Széchényi din Budapesta există pe film anii care nouă ne lipsesc: 1953 și 1956. În acei ani de început, revista românilor se numea „Libertatea noastră”. Ne-am dorit foarte mult ca să avem recuperat măcar anul 1956, când știm că după 11 octombrie s-a sistat pentru o scurtă perioadă apariția ziarului. Acesta a reapărut din 1957, cu un titlu nou: „Foaia Noastră”, cu care s-a identificat mai multe decenii. Dar pentru că această recuperare ne costa niște bani, tot am amânat

acest lucru, până în vremuri financiare mai stabile. Din colecția arhivei ne mai lipseau și anii 1990 și 1991, ani importanți atât pentru noi, românii din Ungaria, când odată cu schimbările politice din Ungaria ni s-a modificat foarte mult și viața publică și comunitară, dar și pentru că aceia au fost primii ani când s-a început refacerea legăturilor între românii de o parte și alta a graniței româno-maghiare. Acești doi ani, 1990 și 1991, i-am găsit în arhiva Bibliotecii Mogyoróssy din Jula, și prin bunăvoința directorului *Dézsai János*, a colegei lui bibliotecare *Edit Nicula Iova* și a tehnicianului bibliotecii, ni s-a pus la dispoziție, în mod gratuit, în format electronic numerele care ne lipseau. Le mulțumim și pe această cale! Precum le mulțumim și pentru faptul că, prin intervenția lor, până și Biblioteca Națională din Budapesta ne-a oferit mult mai ieftin numerele de ziar solicitate.

Urmează ca în viitor să tipărim și să legăm măcar câte-un exemplar din aceste numere, care lipseau până acum, pentru a putea fi accesibile pentru orice persoană care dorește să răsfoiască colecția ziarului românilor din Ungaria din perioada 1951–2018.

Oricum, cu dorințele de viitor tot nu am terminat: ar fi bine ca în anii următori să avem digitalizată toată arhiva „Foi românești”, ca aceasta să poată fi accesibilă pe internet pentru orice cititor interesat.

Eva Șimon

**FOAIA
românească**

23 noiembrie
2018

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: **Eva Șimon**. Redactor, reporter: **Anca Liana Becan**. Tehnoredactor: **Ioan Nyisztor**. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. **Abonamentele pe anul 2018: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți.** Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).